Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 26 september 2013*

”Bolagsrätt — Etableringsfrihet — Elfte direktivet 89/666/EEG — Offentliggörande av räkenskapshandlingar — Filial till ett kapitalbolag som är etablerat i en annan medlemsstat — Ekonomisk påföljd om offentliggörande inte sker inom föreskriven tid — Rätt till ett effektivt domstolsskydd — Principen om iakttagande av rätten till försvar — Påföljd som är lämplig, effektiv, proportionell och avskräckande”

I mål C-418/11,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Oberlandesgericht Innsbruck (Österrike) genom beslut av den 29 juli 2011, som inkom till domstolen den 10 augusti 2011, i målet

Texdata Software GmbH,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. Bay Larsen samt domarna J. Malenovský, U. Lõhmus (referent), M. Safjan och A. Prechal,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: handläggaren M. Aleksejev,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 27 november 2012,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Texdata Software GmbH, genom N. Arnold och T. Raubal, Rechtsanwälte,

— Österrikes regering, genom C. Pesendorfer och F. Koppensteiner, båda i egenskap av ombud,

— Förenade kungarikets regering, genom S. Ossowski, i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom G. Braun och K-P. Wojcik, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 31 januari 2013 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: tyska.

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 6.1 och 6.3 FEU, artiklarna 49 FEUF och 54 FEUF, artiklarna 47 och 50 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), artikel 6.2 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen), artikel 6 i rådets första direktiv 68/151/EEG av den 9 mars 1968 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga inom gemenskapen (EGT L 65, s. 8; svensk specialutgåva, område 17, volym 1, s. 3) (nedan kallat första direktivet), artikel 60a i rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag (EGT L 222, s. 11; svensk specialutgåva, område 17, volym 1, s. 17), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/49/EG av den 18 juni 2009 (EUT L 164, s. 42) (nedan kallat fjärde direktivet), och av artikel 38.6 i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om sammanställd redovisning (EGT L 193, s. 1; svensk specialutgåva, område 17, volym 1, s. 59) (nedan kallat sjunde direktivet).

2 Begäran har framställts i ett mål angående ett överklagande som ingetts av Texdata Software GmbH (nedan kallat Texdata) av det beslut att förelägga bolaget vite som meddelats av Landesgericht Innsbruck (domstol i första instans i Innsbruck) på grund av bolagets underlåtenhet att inge årsbokslut till den instansen, vilken ansvarar för bolagsregistret.

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

3 I Artikel 6 i Europakonventionen, med rubriken ”Rätt till en rättvis rättegång”, anges följande i punkterna 1 och 2:

”1. Var och en skall, vid prövningen av hans civila rättigheter och skyldigheter eller av en anklagelse mot honom för brott, vara berättigad till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol, som upprättats enligt lag. Domen skall avkunnas offentligt, men pressen och allmänheten får utestängas från förhandlingen eller en del därav av hänsyn till den allmänna moralen, den allmänna ordningen eller den nationella säkerheten i ett demokratiskt samhälle, eller då minderårigas intressen eller skyddet för parternas privatliv så kräver eller, i den mån domstolen finner det strängt nödvändigt, under särskilda omständigheter när offentlighet skulle skada rättvisans intresse.

2. Var och en som blivit anklagad för brott skall betraktas som oskyldig till dess hans skuld lagligen fastställts.”

Unionsrätt

Första direktivet och direktiv 2009/101/EG

4 Med verkan den 21 oktober 2009 upphävdes första direktivet genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/101/EG av den 16 september 2009 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 48 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga inom gemenskapen (EUT L 258, s. 11).

5 I artikel 2 f i direktiv 2009/101 föreskrivs att medlemsstaterna ska se till att offentliggörande alltid sker åtminstone avseende de redovisningshandlingar för varje räkenskapsår som enligt bland annat fjärde och sjunde direktiven obligatoriskt ska offentliggöras om ett bolag som anges i artikel 1.

6 I artikel 7 a i direktiv 2009/101, vilken är identisk med artikel 6 a i första direktivet, anges att medlemsstaterna ska föreskriva lämpliga påföljder åtminstone för det fall att redovisningshandlingarna inte offentliggörs enligt vad som föreskrivs i artikel 2 f i det förstnämnda direktivet.

Fjärde direktivet

7 Enligt artikel 47 i fjärde direktivet ska vederbörligen fastställt årsbokslut, förvaltningsberättelsen och en berättelse avgiven av den person som är ansvarig för revisionen av räkenskaperna offentliggöras enligt varje medlemsstats lagstiftning i överensstämmelse med artikel 3 i första direktivet.

8 Artikel 60a i fjärde direktivet har följande lydelse:

”Medlemsstaterna skall fastställa regler om sanktioner vid överträdelser av de nationella bestämmelser som antas i enlighet med detta direktiv och vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att de genomförs. Sanktionerna skall vara effektiva[,] proportionella och avskräckande.”

Elfte direktivet 89/666/EEG

9 Rådets elfte direktiv 89/666/EEG av den 21 december 1989 om krav på offentlighet i filialer som har öppnats i en medlemsstat av vissa typer av bolag som lyder under lagstiftningen i en annan stat (EGT L 395, s. 36; svensk specialutgåva, område 17, volym 1, s. 99) (nedan kallat elfte direktivet) avser filialer till kapitalbolag. I de första, fjärde och nionde skälen anges följande:

”För att underlätta för de företag som avses i artikel 58 i fördraget att utöva sin etableringsfrihet, kräver artikel 54.3 g och Allmänna handlingsprogrammet för upphävande av begränsningar av etableringsfriheten en samordning av de skyddsåtgärder som i medlemsstaterna fordras av bolag och andra företag i delägarnas och tredje mans intressen.

…

Bristen på samordning när det gäller filialer, särskilt angående offentlighet, ger i fråga om skyddet för aktieägare och tredje man, upphov till vissa skillnader mellan sådana bolag som driver verksamhet i andra medlemsstater genom filial och sådana som driver verksamhet där genom dotterföretag.

…

Sedan samordning har skett av den nationella lagstiftningen om upprättande, revision och offentliggörande av räkenskapshandlingar i bolag är nationella föreskrifter om offentliggörande av räkenskapshandlingar som avser filialer inte längre befogade. I överensstämmelse med detta är det tillräckligt att de räkenskapshandlingar som bolaget har låtit revidera och offentliggöra tas in i filialregistret.”

10 Artikel 1.1 och 1.2 i elfte direktivet har följande lydelse:

”1. Handlingar och uppgifter som avser en filial, vilken har öppnats i en medlemsstat av ett bolag som lyder under lagstiftningen i en annan medlemsstat och som omfattas av [första direktivet], skall i överensstämmelse med artikel 3 [i] det direktivet offentliggöras enligt lagstiftningen i den medlemsstat där filialen är belägen.

2. Om de bestämmelser om offentlighet som gäller för filialen avviker från dem som gäller för bolaget, skall bestämmelserna för filialen tillämpas när det är fråga om förfaranden som berör denna.”

11 Enligt artikel 2.1 g jämförd med artikel 3 i elfte direktivet ska den skyldighet att offentliggöra som anges i artikel 1 begränsas till de av bolagets räkenskapshandlingar som, i överensstämmelse med bland annat fjärde och sjunde direktiven, har upprättats, reviderats och offentliggjorts enligt lagstiftningen i den medlemsstat som bolaget lyder under.

12 I artikel 12 i elfte direktivet föreskrivs att ”medlemsstaterna skall föreskriva lämpliga påföljder för underlåtenhet att iaktta bestämmelserna om offentlighet i artiklarna 1–3”.

Österrikisk rätt

13 Enligt 277 § stycke 1 i den österrikiska bolagslagen (Unternehmensgesetzbuch, dRB1 219/1897), i den version som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad UGB) ska de legala företrädarna för kapitalbolag inge årsbokslut, förvaltningsberättelse och, i förekommande fall, bolagsstyrningsrapport, till den domstol som ansvarar för bolagsregistret på den ort där bolaget har sitt säte. Detta ska ske efter det att dessa handlingar har behandlats vid bolagsstämman, dock senast nio månader efter räkenskapsårets utgång. Därvid ska även revisionsberättelsen inges.

14 I 280a § UGB, som har rubriken ”Krav på offentlighet i filialer till utländska kapitalbolag”, föreskrivs att företrädarna för utländska kapitalbolags filialer ska offentliggöra en tyskspråkig version av de räkenskapshandlingar som har upprättats, reviderats och offentliggjorts i enlighet med tillämplig lag på den ort där bolaget har sitt säte i enlighet med 277, 281 och 282 §§ UGB.

15 Följande föreskrifter ges i 283 § UGB, med rubriken ”Viten”, i dess lydelse enligt lagen om genomförande av 2011 års budget (Budgetbegleitgesetz, BGB1. I, 111/2010) (nedan kallad BBG):

”1. Utan hinder av allmänna handelsrättsliga bestämmelser, är bolagsledningen eller likvidatorerna skyldiga att inom föreskrivna frister följa ... 277—280 §§, och styrelsens ledamöter skyldiga att följa 270 § och, i fall där ett utländskt kapitalbolag har etablerat en filial inom landet, är dess behöriga företrädare skyldiga att följa 280a §, vid äventyr att av domstol föreläggas vite med ett belopp på mellan 700 och 3 600 euro. Vitet ska utdömas då fristen för offentliggörande löper ut. Nytt vite ska utdömas varannan månad till dess att ovannämnda organ fullgör sina skyldigheter.

2. Om det offentliggörande som föreskrivs i stycke 1 inte har skett före den utsatta fristens sista dag, och förutsatt att de handlingar som ska offentliggöras inte har inkommit till domstolen före den dag som föregår vitesföreläggandet, ska ett vite på 700 euro föreläggas utan föregående förfarande. Det är tillåtet att avstå från att förelägga vite om det är uppenbart att det organ som avses i stycke 1 inte har kunnat uppfylla sin offentliggörandeskyldighet inom den utsatta tiden till följd av en oförutsedd och oundviklig omständighet. I det fallet och för det fall offentliggörande ännu inte skett kan verkställighet med vitesföreläggandet skjutas upp under fyra veckor från det att den omständighet som hindrade offentliggörande inte längre föreligger. Vitesförelägganden ska delges på samma sätt som en stämningsansökan. Det berörda organet kan bestrida vitesföreläggandet inom 14 dagar, varefter det vinner laga kraft. I bestridandet ska anges de skäl som rättfärdigar underlåtenheten att uppfylla skyldigheterna enligt stycke 1. Det är möjligt att återställa försutten tid när fristen för bestridande löpt ut … Om bestridandet inges för sent eller helt saknar motivering ska det avslås genom beslut.

3. Om ett motiverat bestridande inges i rätt tid medför detta att vitesföreläggandet inte ska verkställas. Frågan om vite ska föreläggas ska då prövas i ett ordinarie förfarande och avgöras genom beslut. Om förfarandet inte leder till att ärendet ska avskrivas kan ett vite på mellan 700 och 3 600 euro föreläggas utan förvarning. Det berörda organet kan överklaga ett beslut om vite som meddelats i ett ordinarie förfarande. …

4. Om offentliggörande fortfarande inte har skett inom två månader efter det att den föreskrivna fristen löpt ut, ska ytterligare ett vite på 700 euro föreläggas. Detta gäller efter varje period på två månader om skyldigheten att offentliggöra fortfarande inte har fullgjorts. Om detta beslut om vitesföreläggande bestrids ska beslutet om vitesföreläggande offentliggöras.

...

6. Vitet ska betalas även då de personer som omfattas av vitesföreläggandet har fullgjort sin skyldighet eller det har blivit omöjligt att fullgöra densamma.

7. De skyldigheter som enligt … 277–280a §§ åligger bolagets legala företrädare åligger även bolaget. Om bolaget inte uppfyller dessa skyldigheter genom sina organ ska också bolaget självt samtidigt föreläggas att betala vite med stöd av en analog tillämpning av styckena 1–6.”

16 Av handlingarna i målet framgår att 283 § UGB i dess lydelse enligt BBG, enligt de övergångsbestämmelser som antogs under omarbetningen av bestämmelsen, trädde i kraft den 1 januari 2011 och endast kunde tillämpas på överträdelser som skett efter den tidpunkten. Av de klargöranden som gjordes i regeringens förslag till BBG framgår likväl att ett vitesförfarande, för det fall någon underlät att fullgöra skyldigheten att offentliggöra under perioden från den 1 januari 2011 till och med den 28 februari 2011, kunde inledas tidigast den 1 mars 2011 och att det då krävdes ett domstolsbeslut.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

17 Texdata är ett aktiebolag med säte i Tyskland som marknadsför och utvecklar programvara. Bolaget bedriver verksamhet i Österrike genom en filial som sedan den 4 mars 2008 är upptagen såsom filial till ett utländskt bolag i det österrikiska bolagsregistret.

18 Den 5 maj 2011 förelade Landesgericht Innsbruck med stöd av 283 § stycke 2 UGB i dess lydelse enligt BBG nämnda bolag två viten, vart och ett med ett belopp på 700 euro, på grund av att bolaget inte hade ingett årsbokslut avseende de båda räkenskapsår som avslutats den 31 december 2008 respektive den 31 december 2009 inom den föreskrivna fristen, det vill säga enligt övergångsbestämmelserna antingen före den 28 februari 2011 eller senast dagen innan de båda vitesföreläggandena utfärdades.

19 Den 23 maj 2011 ingav Texdata, i rätt tid, två bestridanden till samma domstol avseende de ovannämnda vitesföreläggandena. Till stöd för dessa bestridanden anförde bolaget för det första att det inte var tillåtet att ålägga påföljder på grund av underlåtenheten att fullgöra skyldigheten att offentliggöra enligt 283 § UGB i dess lydelse enligt BBG utan föregående anmodan. Bolaget anförde vidare att årsboksluten hade ingetts i rätt tid vid Amtsgericht Karlsruhe (Tyskland) som med hänsyn till bolagets säte enligt bolagsordningen hade territoriell behörighet. Årsboksluten hade enligt bolaget länge varit tillgängliga genom elektronisk överföring av uppgifter från den tyska domstolen.

20 Samma dag ingav Texdata de aktuella årsboksluten till Landesgericht Innsbruck som registrerade dem i bolagsregistret den 25 och den 26 maj 2011.

21 Genom två beslut av den 25 maj 2011 förordnade Landesgericht Innsbruck att de förelägganden som utfärdats den 5 maj 2011 inte skulle verkställas, eftersom bestridandena ingetts i rätt tid. Mot bakgrund av att de aktuella årsboksluten hade ingetts efter det att den föreskrivna fristen löpte ut beslutade Landesgericht Innsbruck dock, inom ramen för ett ordinarie förfarande, att döma ut två viten avseende samma belopp med stöd av 283 § styckena 3 och 7 UGB i dess lydelse enligt BBG.

22 Texdata överklagade dessa beslut till den hänskjutande domstolen. Den domstolen är tveksam till huruvida det österrikiska påföljdssystem som infördes genom 2011 års ändringar och som innebär att ett bolag som underlåter att inge årsbokslut till behörig domstol omedelbart föreläggs att betala vite är förenligt med unionsrätten.

23 Den hänskjutande domstolen har angett att det före 2011 års reform hade utbildats en praxis vid de österrikiska domstolar som ansvarar för bolagsregistret som innebar att en informell anmodan sändes till det försumliga bolaget när niomånadersfristen enligt 277 och 283 §§ UGB hade löpt ut, varvid bolaget beviljades en ytterligare frist på fyra veckor. Om bolaget inte fullgjort sin skyldighet när denna frist löpt ut sändes en andra anmodan att, vid äventyr av vite, inom en fastställd frist inge fullständigt årsbokslut eller visa att det inte förelåg någon sådan skyldighet. Domstolarna förelade vite endast om den sistnämnda åtgärden inte heller gav något resultat och om bolaget inte hade åberopat något hinder för att fullgöra skyldigheten att offentliggöra.

24 Den hänskjutande domstolen har anfört att det nationella förfarandet är behäftat med vissa ”strukturella brister”. Det rör sig för det första om de orimliga formella krav som är en följd av dels den omständigheten att bestridanden som inges för sent eller som saknar motivering avslås, dels förbudet mot att åberopa nya grunder vid överklagande, förutom om det rör sig om en ursäktlig underlåtenhet att åberopa grunderna tidigare. För det andra finns det inte några garantier för att det hålls en förhandling. För det tredje åsidosatts rätten till försvar på grund av att det inte är möjligt att yttra sig innan vitet döms ut. För det fjärde tillämpas en legal ansvarspresumtion som får till följd att bevisbördan ligger på bolaget. Orimliga preklusionsfrister och avsaknaden av föregående anmodan medför, för det femte, rättsosäkerhet för bolag som är etablerade i en annan medlemsstat. Den omständigheten att nya viten kan föreläggas redan innan de tidigare vitesföreläggandena vinner laga kraft för det fall underlåtenheten att offentliggöra fortgår utgör, för det sjätte, också en brist.

25 Mot denna bakgrund beslutade Oberlandesgericht Innsbruck att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

”Utgör unionsrätten på dess nuvarande stadium, i synnerhet

a) etableringsfriheten enligt artiklarna 49 FEUF och 54 FEUF,

b) den allmänna principen (artikel 6.3 FEU) om rätten till ett effektivt domstolsskydd (effektivitetsprincipen),

c) principen om rätten till försvar enligt artikel 47 [andra stycket] i [stadgan] (artikel 6.1 FEU) och enligt artikel 6.2 i Europakonventionen (artikel 6.1 FEU),

d) principen *ne bis in idem* i artikel 50 i [stadgan] och

e) reglerna rörande påföljder i offentlighetsförfaranden enligt artikel 6 i [första direktivet], artikel 60a i [fjärde direktivet] och artikel 38.6 i [sjunde direktivet]

hinder mot nationella bestämmelser enligt vilka den domstol som ansvarar för bolagsregistret, då ett bolag överskrider den lagstadgade fristen på nio månader för upprättande och offentliggörande av årsbokslut vid nämnda domstol, för det första omedelbart ska förelägga bolaget och vart och ett av de organ som har rätt att företräda bolaget vite med ett belopp på minst 700 euro av det skälet att de, i brist på bevis på motsatsen, är ansvariga för underlåtenheten att offentliggöra, och vid varje följande försening med två månader omedelbart ska förelägga bolaget och vart och ett av nämnda bolagsorgan ytterligare ett vite med ett belopp på minst 700 euro, på grundval av samma ansvarspresumtion

— utan att först bereda bolaget och dess organ tillfälle att yttra sig angående skyldigheten att offentliggöra eller göra gällande eventuella hinder för ett sådant offentliggörande, och särskilt utan att först undersöka huruvida nämnda årsbokslut redan har ingetts till den domstol som ansvarar för bolagsregistret på den ort där bolaget har sitt säte, och

— utan föregående anmodan till bolaget eller de organ som har rätt att företräda bolaget att uppfylla skyldigheten att offentliggöra?”

Huruvida tolkningsfrågan kan upptas till sakprövning

26 Den österrikiska regeringen har gjort gällande att begäran om förhandsavgörande ska avvisas. Den hänskjutande domstolens redogörelse för den nationella lagstiftning som är tillämplig i målet är nämligen oriktig och det förefaller därför osannolikt att domstolen ska kunna ge ett användbart, och inte endast rent hypotetiskt, svar på frågan.

27 Enligt den österrikiska regeringen innebär dessutom begäran om förhandsavgörande, särskilt den del av frågan som rör effektivitetsprincipen, att domstolen ombeds tolka den nationella rätten. Det är emellertid uteslutande domstolarna i medlemsstaterna som ska avgöra huruvida en viss nationell bestämmelse uppfyller kraven på likvärdighet och effektivitet.

28 Det framgår av fast rättspraxis att förfarandet enligt artikel 267 FEUF grundar sig på en tydlig funktionsfördelning mellan de nationella domstolarna och EU-domstolen och den senare är endast behörig att tolka eller pröva giltigheten av sådana unionsrättsakter som anges i denna artikel. Det ankommer inte på domstolen att i det sammanhanget tolka bestämmelser i nationell rätt eller att avgöra om den hänskjutande domstolens tolkning av denna är korrekt (se, bland annat, dom av den 18 januari 2007 i mål C-220/05, Auroux m.fl., REG 2007, s. I-385, punkt 25, av den 7 oktober 2010 i mål C-515/08, dos Santos Palhota m.fl., REU 2010, s. I-9133, punkt 18, och av den 21 oktober 2010 i mål C-81/09, Idryma Typou, REU, 2010, s. I-10161, punkt 35).

29 Det ankommer följaktligen på domstolen att beakta den faktiska och rättsliga bakgrunden till tolkningsfrågorna, såsom den angetts i beslutet om hänskjutande (dom av den 29 april 2004 i de förenade målen C-482/01 och C-493/01, Orfanopoulos och Oliveri, REG 2004, s. I-5257, punkt 42, och av den 23 april 2009 i de förenade målen C-378/07-C-380/07, Angelidaki m.fl., REG 2009, s. I-3071, punkt 48). Domstolen ska således hålla sig till den tolkning av de österrikiska bestämmelserna som framgår av begäran om förhandsavgörande och som ligger till grund för den fråga som har ställts.

30 Vad gäller argumentet att domstolen har ombetts att tolka nationell rätt räcker det att konstatera att det framgår av tolkningsfrågans formulering att den avser tolkning av bestämmelser och principer i unionsrätten.

31 Utan att uttryckligen framställa en invändning om rättegångshinder har Förenade kungarikets regering påpekat att vissa delar av tolkningsfrågan saknar relevans för utgången i det nationella målet antingen därför att de hänvisar till direktiv som inte är tillämpliga på de faktiska omständigheterna eller därför att de avser faktiska omständigheter som inte är för handen i det målet.

32 Förenade kungarikets regering har särskilt gjort gällande att första och sjunde direktiven inte är tillämpliga på omständigheterna i det nationella målet, medan elfte direktivet, vilket den hänskjutande domstolen inte nämner, är tillämpligt.

33 Domstolen borde inte heller beakta de bestämmelser i den österrikiska lagstiftningen som innebär att det är möjligt att föreläggа såväl bolaget som de organ som har rätt att företräda detta vite och att utfärda nya vitesföreläggande vid utgången av varje tvåmånadersperiod vid fortgående underlåtenhet att offentliggöra. Dessa bestämmelser är nämligen med hänsyn till omständigheterna i det nationella målet inte tillämpliga.

34 Förenade kungarikets regering har även uttryckt tvivel angående möjligheten att med retroaktiv verkan tillämpa de nationella bestämmelser som trädde i kraft den 1 januari 2011 på underlåtenheten att inge årsbokslut avseende de räkenskapsår som avslutades den 31 december 2008 respektive den 31 december 2009.

35 Vad gäller relevansen av de anförda bestämmelserna framgår det av fast rättspraxis att den omständigheten att en nationell domstol har formulerat en tolkningsfråga med hänvisning till vissa bestämmelser i unionsrätten inte hindrar att EU-domstolen tillhandahåller alla uppgifter om unionsrättens tolkning som kan vara användbara vid avgörandet av målet vid den nationella domstolen, även om den domstolen inte har hänvisat till dessa uppgifter i sina frågor (se, bland annat dom av den 21 februari 2006 i mål C-152/03, Ritter-Coulais, REG 2006, s. I-1711, punkt 29, av den 10 februari 2011, i de förenade målen C-307/09–C-309/09, Vicoplus m.fl., REU 2011, s. I-453, punkt 22, och av den 22 mars 2012, i mål C-248/11, Nilaş m.fl., punkt 31). Det är härvid EU-domstolens sak att från samtliga de uppgifter som den nationella domstolen har tillhandahållit, särskilt skälen för begäran om förhandsavgörande, ta fram de uppgifter av unionsrättslig karaktär som, med hänsyn till föremålet för talan, påkallar en tolkning (se dom av den 27 oktober 2009, i mål C-115/08, ČEZ, REG 2009, s. I-10265, punkt 81, och domen i det ovannämnda målet Idryma Typou, punkt 31).

36 Det första argument som Förenade kungarikets regering angett påverkar således inte bedömningen av huruvida begäran om förhandsavgörande kan upptas till sakprövning.

37 Vad gäller hypotetiska omständigheter, ska det påpekas att den hänskjutande domstolen har hänvisat till de avsnitt i den nationella lagstiftningen som beskrivits ovan i punkt 33 bland annat i syfte att domstolen ska pröva huruvida de är i överensstämmelse med principen *ne bis in idem*.

38 Denna princip innebär att ingen får lagföras eller straffas på nytt för en lagöverträdelse för vilken han eller hon redan har blivit frikänd eller dömd i unionen genom en lagakraftvunnen brottmålsdom i enlighet med lagen.

39 Såsom framgår av de faktiska omständigheter som sammanfattats ovan i punkterna 18–21, vilka Texdata och den österrikiska regeringen bekräftat vid förhandlingen, har det bolaget förelagts att betala två viten avseende två åtskilda perioder, nämligen år 2008 respektive år 2009. Eftersom Texdata uppfyllt sin skyldighet att offentliggöra kort tid efter det att de ifrågasatta besluten meddelades har inte flera påföljder ålagts avseende dessa perioder.

40 Mot denna bakgrund finner domstolen att delfråga d) rörande tolkningen av principen *ne bis in idem* inte kan upptas till sakprövning.

41 När det slutligen gäller den påstådda retroaktiva tillämpningen av de aktuella nationella bestämmelserna har domstolen redan slagit fast att frågan om vilken nationell lagstiftning som är tillämplig i tiden (*ratione temporis*) är en fråga om tolkning av nationell rätt, vilken alltså inte omfattas av domstolens behörighet inom ramen för ett mål om förhandsavgörande (dom av den 21 oktober 2010 i mål C-467/08, Padawan, REU 2010, s. I-10055, punkt 24).

42 Av det ovan anförda följer att föreliggande begäran om förhandsavgörande kan upptas till sakprövning, med undantag av delfråga d) som rör tolkningen av principen *ne bis in idem*.

Prövning av tolkningsfrågan

Tillämpliga bestämmelser

43 För att kunna ge den hänskjutande domstolen ett användbart svar och med hänsyn till den rättspraxis som angetts ovan i punkt 35 ska domstolen inledningsvis avgöra huruvida de direktivbestämmelser som domstolen ombetts tolka är tillämpliga i en sådan situation som den som är för handen i det nationella målet, det vill säga när en i Österrike belägen filial till ett kapitalbolag med säte i Tyskland underlåter att fullgöra sin skyldighet att offentliggöra årsbokslut vid utgången av räkenskapsåret 2008 respektive 2009.

44 Denna situation regleras specifikt i elfte direktivet, närmare bestämt i artikel 1, i vilken det föreskrivs att handlingar avseende en sådan filial som den som är aktuell i det nationella målet ska offentliggöras enligt lagstiftningen i den medlemsstat där filialen är belägen, och artikel 12 enligt vilken medlemsstaterna ska föreskriva lämpliga påföljder för underlåtenhet att iaktta bestämmelserna om offentlighet i bland annat artikel 1.

45 Med hänsyn till att nämnda bestämmelser specifikt behandlar sådana faktiska omständigheter som de som är för handen i det nationella målet kan det fastslås att det är dessa bestämmelser som är tillämpliga i det målet och inte bestämmelserna i direktiv 2009/101 eller de i fjärde och sjunde direktiven, vilka förvisso också föreskriver en skyldighet att offentliggöra men vilka inte så specifikt rör situationen i det nationella målet.

46 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågan förstås så, att den ställts i syfte att klargöra huruvida unionsrätten, särskilt artiklarna 49 FEUF och 54 FEUF, principerna om rätt till ett effektivt domstolsskydd och om rätten till försvar samt artikel 12 i elfte direktivet, ska tolkas så att den utgör hinder för nationella bestämmelser, såsom de som är aktuella i det nationella målet, enligt vilka vite med ett belopp på minst 700 euro omedelbart ska föreläggas ett kapitalbolag som har en filial i den aktuella medlemsstaten om detta bolag överskrider den lagstadgade fristen på nio månader för offentliggörande av räkenskapshandlingar, varvid vitet ska föreläggas utan föregående anmodan till bolaget och utan att bolaget ges tillfälle att yttra sig över den påtalade underlåtenheten.

47 Eftersom syftet med de här aktuella nationella bestämmelserna är att ålägga påföljder när filialer till utländska kapitalbolag åsidosätter skyldigheten att offentliggöra sina årsbokslut, vilken skyldighet har harmoniserats i elfte direktivet, ska domstolen först besvara delfråga e), rörande tolkningen av det direktivet. Därefter ska delfråga a) prövas, det vill säga frågan huruvida de nationella bestämmelserna innebär en inskränkning av etableringsfriheten enligt artiklarna 49 FEUF och 54 FEUF. I nästa steg ska delfrågorna b) och c) undersökas, vilka avser huruvida principerna om rätt till ett effektivt domstolsskydd och om rätten till försvar är tillämpliga och huruvida de nationella bestämmelserna eventuellt innebär ett åsidosättande av dessa principer.

Elfte direktivet

48 I artikel 1 i elfte direktivet föreskrivs en skyldighet till offentliggörande för filialer, vilka har öppnats i en medlemsstat av bolag som lyder under lagstiftningen i en annan medlemsstat. Denna skyldighet har införlivats med österrikisk rätt genom 277 § stycke 1 och 280a § UGB.

49 Enligt artikel 12 i elfte direktivet ankommer det på medlemsstaterna att föreskriva lämpliga påföljder för underlåtenhet att offentliggöra räkenskapshandlingar. Emellertid innehåller direktivet inte några mer ingående regler om hur dessa nationella påföljder ska utformas och framför allt innehåller det inga uttryckliga kriterier för att avgöra om påföljderna är proportionerliga.

50 Det ska mot denna bakgrund erinras om att medlemsstaterna, som dock har möjlighet att välja påföljder, ska se till att överträdelser av unionsrätten beivras genom påföljder som är effektiva, står i rimlig proportion till överträdelsen samt är avskräckande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 maj 2005 i de förenade målen C-387/02, C-391/02 och C-403/02, Berlusconi m.fl., REG 2005, s. I-3565, punkt 65).

51 Domstolen har bland annat slagit fast att påföljdernas stränghet ska vara anpassad till hur allvarliga överträdelser som beivras, och det ska särskilt säkerställas att påföljderna verkligen har en avskräckande verkan samtidigt som proportionalitetsprincipen iakttas (se, analogt, dom av den 25 april 2013 i mål C-81/12, Asociația Accept, punkt 63 och där angiven rättspraxis).

52 De åtgärder som föreskrivs i nationell lagstiftning får inte gå utöver vad som är ändamålsenligt och nödvändigt för att uppnå de legitima mål som eftersträvas med bestämmelserna i fråga. När det finns flera ändamålsenliga åtgärder att välja mellan ska härvid den åtgärd väljas som är minst ingripande och de vållade olägenheterna får inte vara orimliga i förhållande till de eftersträvade målen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 mars 2010 i de förenade målen C-379/08 och C-380/08, ERG m.fl., REU 2010, s. I-2007, punkt 86, och av den 9 februari 2012 i mål C-210/10, Urbán, punkt 24).

53 Det framgår både av artikel 50.2 g FEUF, som utgjorde rättslig grund vid antagandet av de bolagsrättsliga direktiven, och av fjärde skälet i elfte direktivet att syftet med bolagens offentliggörande är att skydda såväl aktieägare som tredje man.

54 Domstolen har slagit fast att det förhållandet att årsbokslutet ska ge en rättvisande bild av bolagets tillgångar, skulder, ekonomiska ställning och resultat är en grundläggande princip (se dom av den 27 juni 1996 i mål C-234/94, Tomberger, REG 1996, s. I-3133, punkt 17, rättad genom beslut av den 10 juli 1997, av den 7 januari 2003, i mål C-306/99, BIAO, REG 2003, s. I-1, punkt 72, och domen i de ovannämnda förenade målen Berlusconi m.fl., punkt 54). Offentliggörandet av årsbokslut syftar i huvudsak till att informera tredje man som inte känner till eller inte i tillräcklig grad kan känna till bolagets situation vad avser dess räkenskaper och finanser (dom av den 4 december 1997, i mål C-97/96, Daihatsu Deutschland, REG 1997, s. I-6843, punkt 22).

55 Det ankommer på den hänskjutande domstolen att avgöra huruvida de påföljder som enligt ordningen i 283 § UGB, i dess lydelse enligt BBG, åläggs vid åsidosättande av skyldigheten att offentliggöra räkenskapshandlingar är effektiva, proportionerliga och avskräckande i materiellt och processuellt hänseende. EU-domstolen kan emellertid tillhandahålla alla uppgifter om unionsrättens tolkning som den nationella domstolen kan behöva för sitt avgörande (domen i det ovannämnda målet Asociația Accept, punkt 43 och där angiven rättspraxis).

56 Det framgår av handlingarna i förevarande mål att det i den nationella lagstiftningen, i den del som är relevant i det nationella målet, föreskrivs att den domstol som ansvarar för bolagsregistret är skyldig att, för det fall ett bolag inte har offentliggjort sina räkenskapshandlingar senast nio månader efter räkenskapsårets utgång, genom beslut förelägga bolaget vite med ett belopp på minst 700 euro och detta utan föregående anmodan till bolaget att fullgöra sin skyldighet och utan att först ge bolaget möjlighet att yttra sig. Det berörda bolaget har 14 dagar på sig för att inge ett motiverat bestridande av vitesföreläggandet, vilket medför att detta inte ska verkställas och att ett ordinarie förfarande inleds. Om bestridandet befinns vara ogrundat kan vite med ett belopp på mellan 700 och 3 600 euro föreläggas genom beslut.

57 Vad för det första gäller det lägsta vitesbeloppet på 700 euro som automatiskt ska föreläggas när offentliggörande inte har skett inom den föreskrivna fristen anser kommissionen att det motsvarar det genomsnittliga belopp som medlemsstaterna föreskriver vid åsidosättande av skyldigheten att offentliggöra. Såsom kommissionen helt korrekt har gjort gällande ska denna påföljds stränghet vägas mot handelspartners och berörda personers intressen samt mot de risker som de utsätts för om ett

företags verkliga ekonomiska ställning inte offentliggörs. Det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida det ålagda beloppet är oproportionerligt i förhållande till det legitima syfte som eftersträvas.

58 Vad gäller det förhållandet att de nationella domstolar som ska utdöma vitet inte får frångå minimibeloppet med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet, räcker det att det berörda bolaget inger ett motiverat bestridande av det förelagda vitet för att ett ordinarie förfarande ska inledas, vid vilket den behöriga domstolen får beakta omständigheterna i det enskilda fallet.

59 Den frist på nio månader från räkenskapsårets utgång inom vilken offentliggörandet ska ske förefaller vidare vara tillräckligt lång för att bolagen ska kunna fullgöra sin skyldighet att offentliggöra och förefaller inte ge någon anledning att ifrågasätta att den här aktuella påföljdsordningen är proportionerlig. Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 50 i sitt förslag till avgörande skulle en längre frist inverka menligt på skyddet för tredje man i och med att denne inte skulle få tillgång till de mest aktuella uppgifterna om bolagets situation, vilka möjliggör för denne tredje man att få kännedom om bolagets verkliga situation.

60 Slutligen kan den omständighet som den österrikiska regeringen redogjorde för vid förhandlingen – nämligen att den tidigare ordningen visade sig ineffektiv i och med att mindre än hälften av alla bolag som omfattades av skyldigheten att offentliggöra fullgjorde skyldigheten i rätt tid – vara relevant vid bedömningen av huruvida det är möjligt att vidta mindre ingripande åtgärder. Enligt den österrikiska regeringen var Republiken Österrike följaktligen tvungen att modifiera den påföljdsordning som gällde före år 2011 för att mer effektivt säkerställa att skyldigheten att offentliggöra uppfylldes. Det ankommer emellertid på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida den aktuella påföljdsordningen är tillräckligt avskräckande för att effektivt säkerställa att skyldigheten att offentliggöra uppfylls.

61 Mot bakgrund av det ovan anförda och med förbehåll för den prövning som åligger den nationella domstolen finner domstolen att artikel 12 i elfte direktivet inte utgör hinder för en sådan påföljdsordning som den som är aktuell i det nationella målet.

Etableringsfriheten

62 Med avseende på etableringsfriheten söker den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artiklarna 49 FEUF och 54 FEUF ska tolkas så att de utgör hinder för en påföljdsordning, såsom den som föreskrivs i 283 § UGB i dess lydelse enligt BBG, i synnerhet på grund av att ordningen innebär att påföljder för underlåtenhet att offentliggöra även åläggs bolag som lyder under lagstiftningen i en annan medlemsstat än Republiken Österrike och som har en filial i den sistnämnda medlemsstaten, trots att bolagens årsbokslut redan har offentliggjorts och finns tillgängliga vid bolagsregistret på den ort där bolagen har sitt säte.

63 Enligt artikel 49 FEUF ska inskränkningar i etableringsfriheten förbjudas. I artikel 54 FEUF föreskrivs att bolag som bildats i överensstämmelse med en medlemsstats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom unionen vid tillämpningen av bestämmelserna om etableringsfrihet ska likställas med fysiska personer som är medborgare i medlemsstaterna. För sådana bolag innefattar etableringsfriheten rätten att utöva verksamhet i den berörda medlemsstaten genom ett dotterbolag, en filial eller en agentur (se dom av den 25 februari 2010 i mål C-337/08, X Holding, REU 2010, s. I-1215, punkt 17, och av den 25 april 2013 i mål C-64/11, kommissionen mot Spanien, punkt 23).

64 Enligt fast rättspraxis ska varje åtgärd som innebär att utövandet av etableringsfriheten enligt artikel 49 FEUF förbjuds, hindras eller blir mindre attraktivt anses utgöra en inskränkning i denna frihet (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet Idryma Typou, punkt 54, dom av den 29 november 2011 i mål C-371/10, National Grid Indus, REU 2011, s. I-12273, punkt 36, och domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Spanien, punkt 26).

65 Skyldigheten att offentliggöra för filialer som har öppnats i Österrike av bolag som lyder under lagstiftningen i en annan medlemsstat föreskrivs i 280a § UGB, genom vilken artikel 1 i elfte direktivet införlivas med österrikisk rätt. Det har inte ifrågasatts att 280a § UGB är förenlig med direktivet.

66 Däremot har ordningen för påföljder vid åsidosättande av skyldigheten att offentliggöra enligt 283 § UGB i dess lydelse enligt BBG ifrågasatts i det nationella målet. Det följer av punkt 15 ovan att det i nämnda bestämmelse föreskrivs att ett vite med ett belopp på 700 euro ska föreläggas genom beslut och utan föregående förfarande, om räkenskapshandlingarna vid den tidpunkt när fristen för offentliggörande löper ut inte har ingetts vid den domstol som ansvarar för bolagsregistret och inte någon oförutsedd eller oundviklig omständighet har åberopats. Ett nytt vitesföreläggande ska utfärdas varannan månad fram till dess att skyldigheten har fullgjorts. Bolaget eller det berörda organet har 14 dagar på sig att bestrida vitesföreläggandet. Ett bestridande medför att vitet inte kan verkställas och att ett ordinarie förfarande inleds.

67 Den aktuella påföljdsordningen ska tillämpas utan åtskillnad på bolag som är etablerade i Österrike och bolag som är etablerade i andra medlemsstater och som har öppnat filialer i Österrike. Ordningen försätter således inte bolag som är etablerade i andra medlemsstater än Republiken Österrike och som har en filial i den medlemsstaten i en situation som faktiskt eller rättsligt är mindre gynnsam än den situation som gäller för bolag som är etablerade i Österrike.

68 Såsom kommissionen helt korrekt har påpekat åläggs inte någon påföljd om det berörda bolaget uppfyller sin lagstadgade skyldighet att offentliggöra, såsom denna följer av unionsrätten och ska tillämpas i samtliga medlemsstater. Eventuella påföljder kan följaktligen inte förbjuda, hindra eller avhålla ett bolag som lyder under en medlemsstats lagstiftning från att genom en filial etablera sig i en annan medlemsstat.

69 Det kan således inte anses att en sådan påföljdsordning som den som föreskrivs i 283 § UGB i dess lydelse enligt BBG utgör en inskränkning av etableringsfriheten. Artiklarna 49 FEUF och 54 FEUF utgör följaktligen inte hinder för en sådan ordning.

Principerna om rätt till ett effektivt domstolsskydd och om iakttagande av rätten till försvar

70 Den hänskjutande domstolen har ställt delfrågorna b) och c) för att få klarhet i huruvida den allmänna principen om rätt till ett effektivt domstolsskydd och principen om iakttagande av rätten till försvar, såsom de stadfästs i artikel 47 i stadgan och i artikel 6.2 i Europakonventionen, ska tolkas så att de utgör hinder för en sådan påföljdsordning som den som föreskrivs i 283 § UGB i dess lydelse enligt BBG, vilken ska tillämpas vid åsidosättande av skyldigheten att offentliggöra räkenskapshandlingar.

71 Enligt artikel 51.1 i stadgan riktar sig bestämmelserna i densamma till medlemsstaterna endast när dessa tillämpar unionsrätten.

72 Av domstolens fasta praxis framgår att de grundläggande rättigheter som garanteras i unionens rättsordning är tillämpliga i samtliga fall som regleras av unionsrätten, men inte i andra fall. Det är på denna grund som domstolen redan tidigare har påpekat, att den inte kan pröva en nationell lagstiftning mot stadgan när lagstiftningen inte omfattas av unionsrättens tillämpningsområde. Om nämnda lagstiftning däremot omfattas av unionsrättens tillämpningsområde ska EU-domstolen, när den tagit emot en begäran om förhandsavgörande, lämna samtliga tolkningsfakta som är nödvändiga för att den

nationella domstolen ska kunna avgöra lagstiftningens förenlighet med de grundläggande rättigheterna, vilka EU-domstolen ska säkerställa att de iakttas (se, bland annat, dom av den 26 februari 2013 i mål C-617/10, Åkerberg Fransson, punkt 19 och där angiven rättspraxis).

73 Domstolen har också slagit fast att de grundläggande rättigheter som garanteras i stadgan, tolkade mot bakgrund av denna rättspraxis och förklaringarna till artikel 51 i stadgan, måste iakttas när en nationell lagstiftning omfattas av unionsrättens tillämpningsområde. Är unionsrätten tillämplig innebär detta med andra ord att de grundläggande rättigheter som garanteras i stadgan är tillämpliga (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Åkerberg Fransson, punkterna 20 och 21).

74 I förevarande fall rör det nationella målet den påföljd som åläggs vid åsidosättande av skyldigheten att offentliggöra enligt elfte direktivet. Såsom framgår av punkt 49 ovan har unionslagstiftaren i artikel 12 i elfte direktivet uppdragit åt medlemsstaterna att fastställa lämpliga påföljder, det vill säga effektiva, proportionella och avskräckande påföljder, för att se till att skyldigheten att offentliggöra iakttas. I österrikisk rätt föreskrivs dessa påföljder i 283 § UGB i dess lydelse enligt BBG.

75 Av detta följer att de österrikiska bestämmelser som är aktuella i det nationella målet är ett resultat av en tillämpning av unionsrätten i den mening som avses i artikel 51.1 i stadgan.

76 Stadgans bestämmelser är således tillämpliga på faktiska omständigheterna i det nationella målet.

77 Med avseende på principen om ett effektivt domstolsskydd anges i artikel 47 första stycket i stadgan att var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter kränkts har rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol, med beaktande av de villkor som föreskrivs i artikeln.

78 För att garantera att denna grundläggande rättighet iakttas i unionen föreskrivs i artikel 19.1 andra stycket FEU att medlemsstaterna ska fastställa de möjligheter till överklagande som behövs för att säkerställa ett effektivt domstolsskydd inom de områden som omfattas av unionsrätten.

79 Domstolen har slagit fast att rätten till försvar ska iakttas i alla förfaranden som kan leda till sanktionsåtgärder, särskilt böter eller viten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 oktober 2003 i mål C-194/99 P, Thyssen Stahl mot kommissionen, REG 2003, s. I-10821, punkt 30, och av den 8 februari 2007 i mål C-3/06 P, Danone mot kommissionen, REG 2007, s. I-1331, punkt 68).

80 Vad för det första gäller frågan huruvida den 14-dagarsfrist som gäller för att bestrida den påföljd som ålagts på grund av underlåtenheten att offentliggöra inom rätt tid är förenlig med principen om ett effektivt domstolsskydd erinrar domstolen om att tidsfristen ska vara i praktiken tillräcklig för att förbereda och väcka en effektiv domstolstalan (dom av den 28 juli 2011 i mål C-69/10, Samba Diouf, REU 2011, s. I-7151, punkt 66).

81 Mot bakgrund av att skyldigheten att offentliggöra i princip gäller alla sådana filialer som den som är aktuell i det nationella målet, att den är regelbundet återkommande och allmänt känd bland de berörda, och att det i österrikisk rätt föreskrivs en frist på nio månader från räkenskapsårets utgång inom vilken offentliggörandet ska ske, vilken frist kan förlängas om det på grund av en oförutsedd och oundviklig omständighet har varit omöjligt att offentliggöra i rätt tid, förefaller en frist på 14 dagar i princip inte otillräcklig för att förbereda och väcka en effektiv domstolstalan.

82 Vad för det andra gäller de tvivel som har uppkommit avseende den legala ansvarspresumtion som får till följd att bevisbördan ligger på bolaget framgår det av punkt 58 ovan att det räcker att det berörda bolaget inger ett motiverat bestridande av det förelagda vitet för att ett ordinarie förfarande ska inledas, vid vilket den behöriga domstolen får beakta de konkreta omständigheterna i det enskilda fallet.

83 När det för det tredje gäller det förhållandet att ingen anmodan utgår till bolaget och att det inte ges möjlighet att yttra sig erinrar domstolen om att iakttagandet av rätten till försvar i alla förfaranden som inleds mot en person, och som kan leda till en rättsakt som går denne emot, är en grundläggande princip i unionsrätten som ska säkerställas även när det saknas regler för förfarandet i fråga. Denna princip innebär ett krav på att de personer till vilka ett beslut som på ett påtagligt sätt påverkar deras intressen riktas ska ges tillfälle att på ett ändamålsenligt sätt bemöta de uppgifter som anförs mot dem och som ligger till grund för det omtvistade beslutet (dom av den 15 juni 2006 i mål C-28/05, Dokter m.fl., REG 2006, s. I-5431, punkt 74 och där angiven rättspraxis).

84 Av fast rättspraxis framgår emellertid att de grundläggande rättigheterna inte utgör absoluta rättigheter, utan de kan inskränkas under förutsättning att de faktiskt tillgodoser de allmänintressen som eftersträvas och att de, mot bakgrund av det eftersträvade målet, inte medför ett oproportionerligt och oacceptabelt ingrepp som påverkar själva innehållet i de på detta sätt garanterade rättigheterna (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Dokter m.fl., punkt 75, och av den 18 mars 2010 i de förenade målen C-317/08–C-320/08, Alassini m.fl., REU 2010, s. I-2213, punkt 63 och där angiven rättspraxis).

85 Med hänsyn till den aktuella överträdelsens beskaffenhet framgår det att åläggandet av en initial påföljd med ett belopp på 700 euro utan föregående anmodan och utan möjlighet att yttra sig innan påföljden åläggs, under sådana omständigheter som de som är för handen i det nationella målet inte påverkar det väsentliga innehållet i den ifrågavarande grundläggande rättigheten, i och med att ingivande av ett motiverat bestridande av vitesföreläggandet omedelbart medför att detta inte får verkställas och att ett ordinarie förfarande inleds inom vilken rätten att yttra sig kan utövas.

86 Ett sådant förfarande uppnår likaså på ett effektivt sätt ett allmänt mål som erkänns av unionen, eftersom den påföljdsordning som föreskrivs i 283 § UGB, i dess lydelse enligt BBG, enligt vad som framgår av den österrikiska regeringens yttrande syftar till att säkerställa att skyldigheten att offentliggöra uppfylls snabbare och mer effektivt i det allmänna intresset av att ge tredje man och aktieägare ett bättre skydd. Det finns inte heller något som tyder på att ett sådant förfarande är oproportionerligt i förhållande till det eftersträvade målet.

87 Vad för det fjärde gäller övriga aspekter av förfarandet, särskilt skyldigheten att motivera bestridandet, förbudet mot att åberopa nya grunder i överklagandet samt avsaknaden av garantier för att det hålls en förhandling, har domstolen inte tagit del av några omständigheter som ger anledning att tvivla på att den påföljdsordning som är aktuell i det nationella målet är förenlig med principerna om ett effektivt domstolsskydd och om iakttagande av rätten till försvar.

88 Det ska följaktligen anses att den påföljdsordning som är aktuell i det nationella målet är i överensstämmelse med principerna om ett effektivt domstolsskydd och om iakttagandet av rätten till försvar.

89 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Med förbehåll för den kontroll som den hänskjutande domstolen ska göra, ska artiklarna 49 FEUF och 54 FEUF, principerna om ett effektivt domstolsskydd och om iakttagandet av rätten till försvar samt artikel 12 i elfte direktivet tolkas så, att de inte utgör hinder för nationella bestämmelser, såsom de som är aktuella i det nationella målet, enligt vilka vite med ett belopp på minst 700 euro omedelbart ska föreläggas ett kapitalbolag som har en filial i den aktuella medlemsstaten om detta bolag överskrider den lagstadgade fristen på nio månader för offentliggörande av räkenskapshandlingar, varvid vitet föreläggs utan föregående anmodan till bolaget och utan att bolaget ges tillfälle att yttra sig över den påtalade underlåtenheten.

Rättegångskostnader

90 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

Med förbehåll för den kontroll som den hänskjutande domstolen ska göra ska artiklarna 49 FEUF och 54 FEUF, principerna om ett effektivt domstolsskydd och om iakttagandet av rätten till försvar samt artikel 12 i rådets elfte direktiv 89/666/EEG av den 21 december 1989 om krav på offentlighet i filialer som har öppnats i en medlemsstat av vissa typer av bolag som lyder under lagstiftningen i en annan stat tolkas så, att de inte utgör hinder för nationella bestämmelser, såsom de som är aktuella i det nationella målet, enligt vilka vite med ett belopp på minst 700 euro omedelbart ska föreläggas ett kapitalbolag som har en filial i den aktuella medlemsstaten om detta bolag överskrider den lagstadgade fristen på nio månader för offentliggörande av räkenskapshandlingar, varvid vitet föreläggs utan föregående anmodan till bolaget och utan att bolaget ges tillfälle att yttra sig över den påtalade underlåtenheten.

Underskrifter